

(i) Printed Pages : 7

Roll No.

(ii) Questions : 9

Sub. Code :

0	1	3	9
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	2
---	---	---	---

B.A./B.Sc. (General) 2nd Semester
(2054)

PSYCHOLOGY (In all Mediums)

Paper : General Psychology-II

Time Allowed : Three Hours]

[Maximum Marks : 70

Note :—There shall be **NINE** questions in all. **FIVE** questions are required to be attempted. Question No. 1 is compulsory. It shall be short answer type containing **TWELVE** short questions and each is to be answered in about **25 to 30** words. You have to attempt any **SEVEN** short answer type questions i.e. of **2** marks each. Rest of the paper contains **four** Units. Each Unit shall have **TWO** questions; an internal choice is given i.e. the candidates shall attempt **ONE** question from each Unit, **four** in all. Each question will carry **14** marks.

1. Short notes (Attempt any **SEVEN**) :

(1) Trait theories of personality

(2) Melancholic

(3) Endomorphic

- (4) Maturation
- (5) Cumulative and recapitulatory development
- (6) Oral stage
- (7) Identity versus isolation
- (8) Thurstone
- (9) Concrete intelligence
- (10) Standard Deviation
- (11) Bar diagram
- (12) Ravens Progressive Matrices.

UNIT-I

- 2. Discuss Freud's psychoanalytic theory of personality.
- 3. How are the behavioural assessment and the projective techniques used to measure personality of an individual ?

UNIT-II

- 4. Discuss the role of heredity and environment on development.
- 5. Describe Piaget's stages of cognitive development.

UNIT-III

- 6. Explain Spearman's theory of intelligence.
- 7. How can we measure intelligence ?

UNIT-IV

8. Enlist the advantages of graphical representation of data. Show with example.
9. Compute Pearson's coefficient of correlation on two data sets given below :

X	16	19	20	22	17	22	18
Y	42	41	44	42	44	38	45

(हिन्दी माध्यम)

नोट :— कुल मिलाकर नौ प्रश्न होंगे। पांच प्रश्नों का प्रयास करना आवश्यक है। प्रश्न नं. 1 अनिवार्य है। यह लघुउत्तरीय प्रकार का होगा। जिसमें बारह छोटे प्रश्न होंगे और आपको कोर्ट भी सात लघुउत्तरीय प्रश्न हल करने होंगे। प्रत्येक का उत्तर लगभग 25 से 30 शब्दों में देना होगा। प्रत्येक प्रश्न 2 अंक का है शेष पेपर में चार यूनिटें हैं। प्रत्येक यूनिट में दो प्रश्न होंगे; एक आंतरिक विकल्प दिया गया है अर्थात् उम्मीदवारों को प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न करते हुए कुल चार प्रश्न हल करने होंगे। प्रत्येक प्रश्न 14 अंक का होगा।

1. संक्षिप्त टिप्पणियाँ (कोई सात प्रश्न करें) :
 - (1) व्यक्तित्व के विशेषक सिद्धांत
 - (2) उदासी
 - (3) एंडोमोर्फिक

- (4) परिपक्वता
- (5) संचयी और पुनर्पूजीकरण विकास
- (6) मौलिक अवस्था
- (7) पहचान बनाम अलगत्व
- (8) धर्स्टन
- (9) विशेष बुद्धिमत्ता
- (10) स्तर परिवर्तन
- (11) दंड आरेख

(12) Ravens Progressive Matrices I

यूनिट-1

2. फ्रायड के व्यक्तित्व के मनोविश्लेषणात्मक सिद्धांत पर चर्चा करें।
3. किसी व्यक्ति के व्यक्तित्व को मापने के लिए व्यवहार मूल्यांकन और प्रक्षेपी तकनीकों का उपयोग कैसे किया जाता है ?

यूनिट-II

4. विकास पर आनुवंशिकता और वातावरण की भूमिका पर चर्चा करें।
5. पियाजे के संज्ञानात्मक विकास के चरणों का वर्णन करें।

यूनिट-III

6. स्पीयरमैन के बुद्धिमत्ता सिद्धांत की व्याख्या करें।
7. बुद्धिमत्ता को हम कैसे माप सकते हैं ?

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਡੇਟਾ ਦੇ ਗ੍ਰਾਫਿਕਲ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਤਵ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰੋ। ਉਦਾਹਰਣ ਸਹਿਤ ਦਿਖਾਏ।
9. ਨੀਚੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋ ਡੇਟਾ ਵਿਵਸਥਾਪਨਾਂ ਦੇ ਪਿਥਰਸਨ ਦੇ ਸਹਸੰਬੰਧ ਗੁਣਾਂਕ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰੋ :

X	16	19	20	22	17	22	18
Y	42	41	44	42	44	38	45

(ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ)

ਨੋਟ :— ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਹ ਲਘੂ ਉੱਤਰੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਾਰਾਂ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੱਤ ਲਘੂ ਉੱਤਰੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 25 ਤੋਂ 30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਯੂਨਿਟ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ; ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ, ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੱਲ ਕਰਨੇ ਹੋਣਗੇ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 14 ਅੰਕਾਂ ਦਾ ਹੈ।

1. ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ (ਕੋਈ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ) :

(1) ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸਿਧਾਂਤ

(2) ਉਦਾਸੀ

(3) ਐਂਡੋਮੋਰਫਿਕ

(4) ਪਰਿਪੱਕਤਾ

(5) ਸੰਚਤ ਅਤੇ ਰੀਕੈਪੀਟੂਲੇਟਰੀ ਵਿਕਾਸ

(6) ਮੌਖਿਕ ਅਵਸਥਾ

(7) ਪਛਾਣ ਬਨਾਮ ਅਲਗਾਵ

(8) ਥਰਸਟੋਨ

(9) ਠੋਸ ਬੁੱਧੀ

(10) ਮਿਆਰੀ ਵਿਵਹਾਰ

(11) ਬਾਰ ਚਿੱਤਰ

(12) Ravens Progressive Matrices।

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਫਰਾਉਡ ਦੇ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
3. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਲਈ ਵਿਹਾਰਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਿਵ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਪੈਂਤਰਿਕ ਗੁਣ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
5. Piaget ਦੇ ਬੋਧਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪੜਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਸਪੀਅਰਮੈਨ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
7. ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਮਾਪ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ?

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਡੇਟਾ ਦੀ ਗ੍ਰਾਫਿਕਲ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰੋ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿਖਾਓ।
9. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋ ਡੇਟਾ ਸੈੱਟਾਂ 'ਤੇ ਪੀਅਰਸਨ ਦੇ ਸਹਿ-ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰੋ :

X	16	19	20	22	17	22	18
Y	42	41	44	42	44	38	45